

سؤال : نظر کلیسای کاتولیک و پاپ در مورد اعمال خشونت به نام خدا و همچنین جریانات تندروهای اسلامی چیست؟

جواب : پاپ فرانسوا، این جمله را عنوان کرده که : " اعمال خشونت به نام خدا، کفر است ". چرا پاپ این محکومیت را، که ظاهراً در ارتباط با جریانات تندروهای اسلامی و عملیات مکرر تروریستی آنها در کشورهای متعدد است، مطرح می کند؟ برای درک بهتر این محکومیت و این که چطور چنین محکومیتی بر پایه انجیل قرار دارد، به خلاصه ای از متن کمیسیون الهیاتی واتیکان که سال پیش منتشر شد و محصول سال ها کار جدی متخصصین می باشد، رجوع می کنیم. کل این متن شامل چهل صفحه می باشد. ما تنها به خلاصه ای از معرفی متن که توسط منشی کمیسیون پاپی نوشته شده، اکتفا می کنیم.

خدای تثلیث، اتحاد انسان ها

یکتاپرستی مسیحی در منافات با خشونت

موضوع این تحقیق در ارتباط با مقوله ارتباط یکتاپرستی و خشونت می باشد. تحقیق درباره این موضوع توسط کنگره دکترین ایمان که مستقیماً زیر نظر پاپ است درخواست شده بود. در این روز (۱۸ ژانویه ۲۰۱۴)، پدر بونینو، دومینیک فرانسوی، منشی ارشد کمیسیون بین المللی الهیات، محصول پنج سال مطالعه و بررسی کمیسیون مذکور را معرفی می کند.

یک ضرب المثل فرانسوی می گوید: "کسی که می خواهد از شر سگش خلاص شود، آن را به هاری متهم می کند". آیا ادیان خشن هستند؟ کسانی که مایلند دین را از اجتماع خارج سازند و آن را محدود به حیطه ای کاملاً شخصی سازند، چنین برداشتی را القا می کنند. همچنین، به بهانه این که منشا اختلافات خونبار بر روی زمین بعدی به ظاهر دینی دارد، آتش این پیش فرض را بر می انگیزند که ادیان، و به ویژه ادیان یکتاپرست، طبق طبیعتشان عامل شکاف میان مردم هستند. طبق نظر این افراد برای پایان بخشیدن به خشونت و ضمانت صلح جهانی یک راه حل بیشتر موجود نیست : سکولاریزاسیون مفرط (...).

آنها افراد مذهبی را بیش از خدا مورد حمله قرار می دهند. با این تصور که نسبی گرایی تنها فلسفه ای است که با ملزومات دموکراسی لیبرال جور در می آید، هر آنچه را که به یک حقیقت متعالی، جهانی و مطلق مربوط می شود، به مانند تهدیدی برای صلح مدنی قلمداد می کنند. به این ترتیب ایمان مذهبی نوعی بیماری اجتماعی تلقی می شود. چنین دیدگاهی بر روی ادیان یکتاپرست متمرکز می شود چراکه این ادیان مفروض به ایجاد نوعی نگرش متعصبانه و

مدارا ناپذیر، نسبت به دیگران، در میان پیروان خود هستند. چرا که پیروان این ادیان می پندارند که حقیقت متعالی و مطلق تنها نزد خود آنها است. شوپنهاور می گوید : " مدارا نکردن با دیگران تنها مختص به ادیان یکتاپرستی است. خدایی که بر طبق ذات، یکتا است، یک خدای حسود است که مجال بودن را از دیگری سلب می کند. در مقابل، خدایان ادیان چند خدایی، طبق ذات خود، تحمل و مدارا پذیرند. به همین سبب ادیان یکتاپرستی تنها گردانندگان نمایش جنگ و ستیز، آزار و شکنجه، محکوم کردن دیگران به بدعت و خراب کردن چهره خدایان ادیان غیر از خود هستند." (درباره دین، ۱۸۵۱)(...)

تر این متن کمیسیون مبهم و چند پهلو نیست : در نگاه ایمان مسیحی، خشونت "به نام خدا" بدعتی محض است. گرچه این تر از حال و هوای واقعیت های زمانه ما فاصله دارد اما برداشتی است که از دل خود انجیل بر می آید (...). انکار هر نوع خشونت مذهبی بیش از هر چیز توسط خود عیسی مسیح در مسیرش به سوی صلیب معنا و عینیت می یابد، کسی که "تحقیر شد، اما اهانت نکرد، در عمق درد، کسی را تهدید نمود در عوض خود را به تمامی به دست خدایی سپرد که با عدالت داوری می کند." (اول پطروس ۲: ۲۳). مسیح خشونت انسان و خشونت مذهب را بر خود، به مانند یک قربانی، می گیرد و با قدرت عشق ریشه این خشونت را نابود می کند، بدون آن که به رنج چهره ای الهی و آسمانی ببخشد. خشونت نه با بهانه اعاده حیثیت خدا و نه با بهانه نجات بشریت از دست بشر توجیه نمی شود، چراکه "حقیقت خود را تحمیل نمی کند مگر با قدرت حقیقت" (واتیکان دو، بیانیه حرمت انسان)(...).

ادعای این نکته که اعمال خشونت به نام خدا در قلب ایمان مسیحی جا دارد، ما را ملزم به انتقاد از خویشتن، به سبب اعمال خشونت بار مسیحیان در تاریخ مسیحیت می کند. در واقع، ایمانداران، در طی تاریخ، همیشه بر قله باورهایی که علیه خشونت هستند، نبوده اند. سعادت مند ژان پل دوم، به مناسبت آغاز سال ۲۰۰۰ به خاطر "به کارگیری رفتار ناشی از تحمل و مدارا ناپذیری و خشونت که به منظور خدمت به حقیقت، توسط کلیسایان، به خصوص در بعضی قرون، صورت گرفته" تقاضای بخشش کرد. اما امروز، طبق برآورد کمیسیون بین المللی الهیات، شرایط لازم جهت "آزادسازی غیرقابل بازگشت مسیحیت از ابهامات و خشونت مذهبی" گرد آمده است.

در نهایت، یارآوری می کنیم که برای تفسیری روشن از کل کتاب مقدس که حاوی متونی بسیار خشونت بار است، باید به سراغ عیسی مسیح که مرکز تجلی و مکاشفه است، برویم و آن کتاب را در نور زندگی، مرگ و رستاخیز او درک کنیم.